

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kinevezések a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárában. A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi márczius 30-án kelt elhatározásával dr. *Schönherr Gyula* levéltári segédet, a Magyar Könyv-Szemle szerkesztőjét múzeumi segédőri minőségben a Magyar Nemz. Múzeum levéltárnokává nevezte ki. Az ekként megüresedett levéltári segédi állásra dr. *Áldásy Antal* okl. tanár neveztetett ki. E kinevezések által a múzeumi könyvtár összes üresedésben levő állásai betöltettek, s az ekként kiegészített tisztikar most már teljes számban a könyvtár tudományos feladatait szolgálhatja.

Kossuth Lajos könyvtára. A Magyar Nemzeti Múzeum ez évi szerzeményei között az első helyet foglalja el a század legnagyobb alakjának könyvtára, s a mód, melylyel a múzeum annak birtokába jutott, ama szép napok emlékét idézi fel, midőn a nemzet legjobbjai vetélkedtek az elsőrendű hazai kulturális intézet gyarapításán. Még Kossuth Lajos életében, az 1892. évben merült fel az az eszme, hogy a nagy hazafi könyvgyűjteménye az elkallódástól megmentve, a nemzet számára biztosíttassék. Hogy ez lehetővé váljék, Eötvös Károly, Herman Ottó, gróf Károlyi Gábor országgyűlési képviselő és több társuk a mondott év július havában bizottságot alakítottak, mely a könyvtár megvételére szükséges összeg összegyűjtését tűzte ki feladataul. A nyilvánosság kizárásával, szűk körben folyt gyűjtés rövid idő alatt kedvező eredményt tüntetett fel, s miután Kossuth 1893. június havában késznek nyilatkozott könyvtára eladására, az év végén létrejött a szerződés, mely Kossuth Lajos könyvtárát a nagy hazafi halála után 32,130 franknyi összegért örök letéteménykép a Magyar Nemzeti Múzeum számára biztosította. Az ünnepies alakban kiállított eladási okiratot Kossuth Lajos és fiai Turinban, 1894. február 12-én írták alá, s a bizottság tagjai Budapesten, márczius 15-én aláírásukkal megerősítve, márczius 18-án nyújtották át gróf Csáky Albin val- és közoktatásügyi miniszternek. Három nappal később Kossuth ravatalon feküdt. A miniszter haladéktalanul megbizta dr. Fejérpataky Lászlót, a múzeumi könyvtár igazgató-órát a Kossuth-könyvtár átvételével. Dr. Fejérpataky márczius 23-án Turinba utazott, de az átvételt csak általánosságban eszközölte; Kossuth Lajos fiai átadták neki az elhunyt által megkezdett, de már be nem fejezhető könyvtári lajstromot, míg a könyvek a bírói zár alá helyezett lakásban maradtak. A végleges átvétel megejtésére Fejérpataky László igazgató-ór május 16-án utazott el; a könyvek leltározása s átvétele május 27-ig tartott; a könyvtár május 28-án 28 ládában vasútra tétetett és azóta útban van Budapest felé. A Kossuth-könyvtár a megszerzési okirat rendelkezése értelmében együttesen mint külön gyűjtemény fog a múzeumi könyvtár Széchenyi-termében felállíttatni.

Argus de la Presse néven létezik Párisban (Rue Montmartre 155.) egy vállalat, mely figyelemmel kíséri az egész világ hírlapirodalmát és kívánatra összegyűjti azokat a cikkeket, melyek egyes rendkívüli esemény, pl. valamely nagy férfiú halála alkalmából a nevezetesebb hírlapokban meg-

jelentek. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára e vállalattól meglehetősen alacsony áron, 100 frankon jelentékeny részét szerezte meg azoknak a nekrológoknak, melyekben a világsajtó Kossuth Lajos haláláról megemlékezett. A gyűjtemény 202 lapnak 316 cikkét foglalja magában; a lapok között van 71 párisi és 36 vidéki francia, 8 olasz, 14 angol, 5 német birodalmi, 4 spanyol, 1 portugál, 2 svájci, 1 hollandi, 2 svéd, 1 finn, 1 bolgár, 24 északamerikai, 2 afrikai lap. A gyűjtemény kétségkívül igen hézagossá s különösen az olasz és német birodalmi csoport sok pótlásra szorul, de így is hecses kiegészítő részét fogja képezni a Kossuth Lajos halálára vonatkozó apró nyomtatványoknak, melyeket a múzeumi könyvtár igazgatósága nagy buzgalommal gyűjt, és a Veres Antal-féle, Kossuthra vonatkozó gyűjtemény függeléke gyanánt szándékozik elhelyezni. Az a szolgálat pedig, mit az *Argus de la Presse* e cikkek összegyűjtésével a könyvtárnak tett, azt az eszmét adta az igazgatóságnak, hogy a jövőben ez életrelvő vállalat közvetítésével kiváló figyelmet fog fordítani a világsajtóban megjelenő hazai érdekű hírlap-közlemények összegyűjtésére.

Múzeumok és könyvtárak országos szervezése. A hazai közművelődési és tudományos egyesületek f. évi április 27-én az új városháza tanács-termében tartották meg második országos értekezletüket, melynek célját a vidéki múzeumok és könyvtárak szervezését előkészítő országos múzeumi és könyvtári bizottság megalakítása és a szervezkedési akció munkaprogramjának megállapítása képezte. Az értekezleten közéletünk számos kitünősége megjelent s az országban majdnem valamennyi közművelődési és tudományos egyesületi képviselve voltak. Az országos bizottság megalakulván, annak elnökévé *Szell Kálmán*, társelnökeivé gróf Andrássy Tiivadar, Thaly Kálmán, Gerlóczy Károly, Pulszky Ferencz, gróf Bethlen Gábor, gróf Károlyi István és dr. Kuncz Adolf választottak meg. A bizottság azóta már megkezdte működését, s *Szell Kálmán* elnök és *Porcsolt Kálmán* titkár emlékiratot intéztek a képviselőházhoz, melyben kéri, utasítsa a ház a kormányt, hogy úgy a régészeti leletek, mint a nyomtatványok kötelező példányai ügyének törvény útján rendezése tárgyában még ez év folyamán tegyen az országgyűlésnek előterjesztést. A nyomtatványokra nézve különösen azt javasolta a bizottság, hogy minden vármegye területén megjelenő nyomtatvány egy köteles példánya a Magyar Nemzeti Múzeumon kívül küldessék be a vármegye székhelyére s ott az esetleg már létező hatósági, egyesületi vagy iskolai könyvtár gyarapítására fordíttassék vagy egy később létesítendő köz-könyvtár alapja gyanánt a levéltárban helyeztessék el. A vidéki múzeumok és könyvtárak szervezése érdekében megindított üdvös mozgalom már eddig is szép eredményeket tüntet fel. Turóc vármegye 20,000 frtot szavazott meg egy megyei múzeum és könyvtár alapítására; az eperjesi köz-könyvtár létesítését az ottani Széchenyi-kör fogja megvalósítani. Sopron-, Fejér- és Esztergom vármegyékben a már létező történelmi társulatok fáradoznak ez irányban, s példájukra a többi vármegyékben is megindult az akció, hogy tudományos és kulturális társulatok létesítésével biztosítsák az országos mozgalom sikerét. Az országos múzeumi és könyvtári bizottság mindent elkövet, hogy e mozgalom egyetemessé váljék, s az általános lelkesedés, mely működését az ország minden részében üdvözli, remélhetővé teszi, hogy rövid idő alatt tényleges eredményekkel járulhat hozzá a hazai közművelődés fejlesztéséhez.